

**A forrásoldal és a fogyasztás
egyensúlyának megteremtése
(energiatakarékosság és megújuló
energiaforrás felhasználás)**

**Bohoczky Ferenc
ny. vezető főtanácsos
az MTA Megújuló Albizottság tagja**

Budapest, 2008. november 25.

Az EU célkitűzései 2020-ra

2008. január 23.

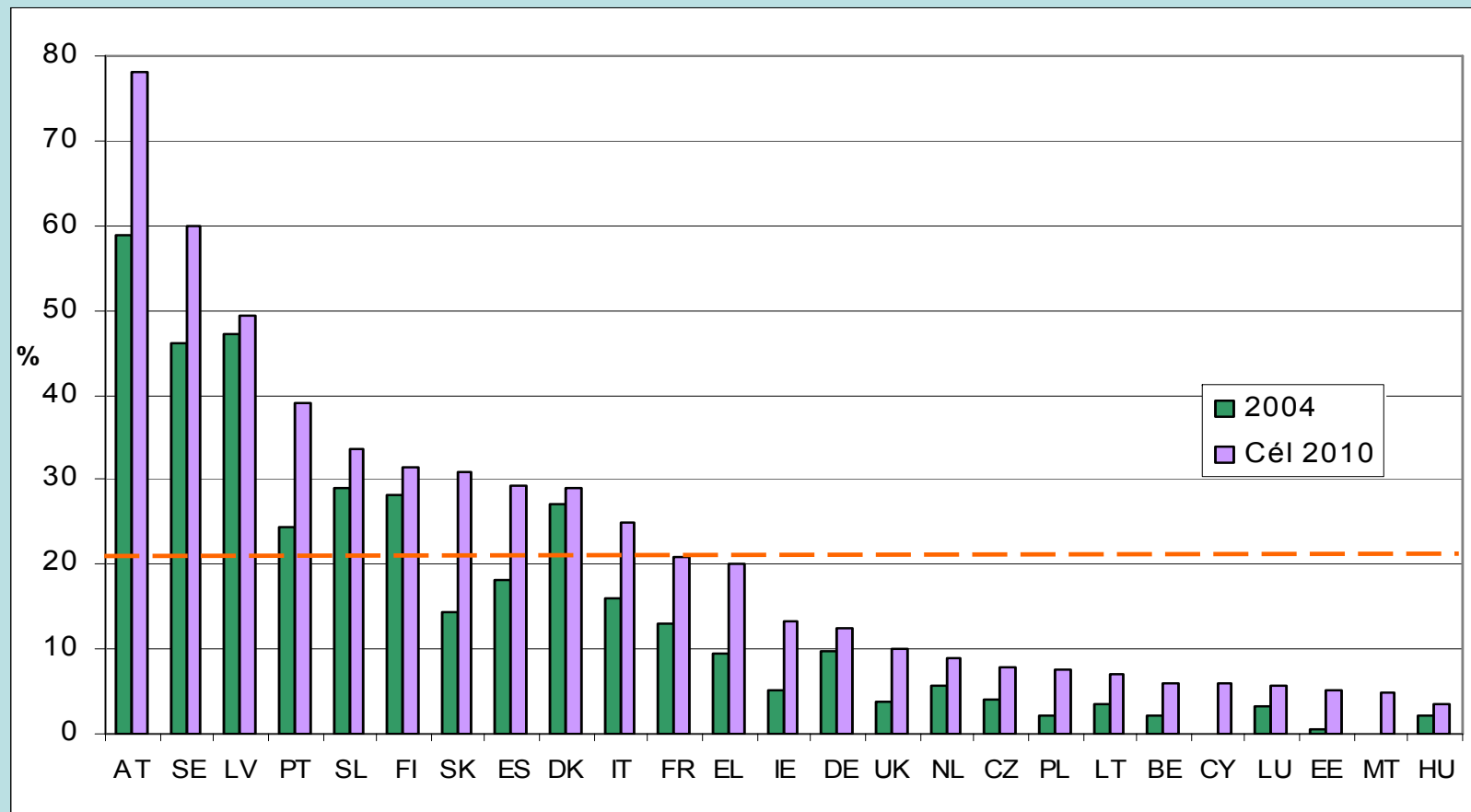
- **Üvegházi gáz csökkentés 20 %**
  - (10.000 tonna CO₂ kibocsátás felettiekre vonatkozik, kb. 10.000 ipari létesítmény)
  - Az ETS alá nem eső ágazatokban (építőipar, közlekedés, mezőgazdaság, hulladékgazdálkodás, stb.) 10% csökkenés, bázisév 2005;
  - Magyarországra vonatkozó irányszám **+ 10%**
- **Megújuló energiafelhasználás 20 %**
  - (biohajtóanyag 10 %; A célkitűzés elfogadása esetén hatályát veszti a 2001/77 és a 2003/30 EK irányelv, mivel az irányelv kiterjed a villamos energia, a bioüzemanyagok, és az eddig nem szabályozott hő és hűtési energia területén történő felhasználásokra is. Fontos elvárás a bio alap- és üzemanyagok fenntartható módon történő termesztése /eredet vagy származási bizonyítvány/.
  - Magyarország **13%**
- **Energiatakarékosság 20 %**
  - Célkitűzés (2006/32/EK) 9évig **1%/év** 6,94 PJ/év ~200M m³/év
  - Feszültségek: 2016-2020 **11 %** kívánalom

Az EU célkitűzései

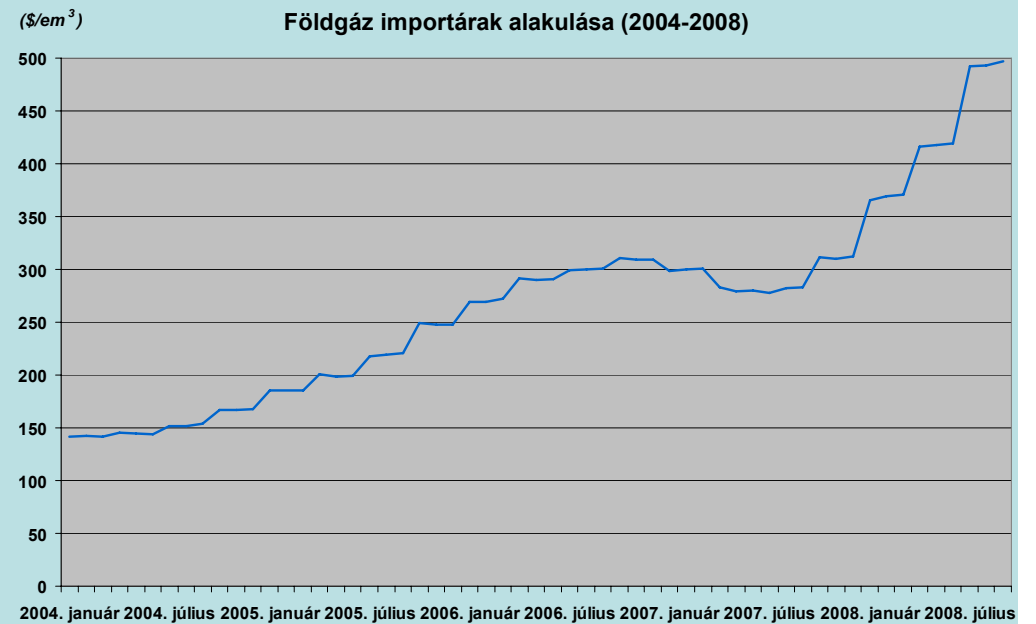
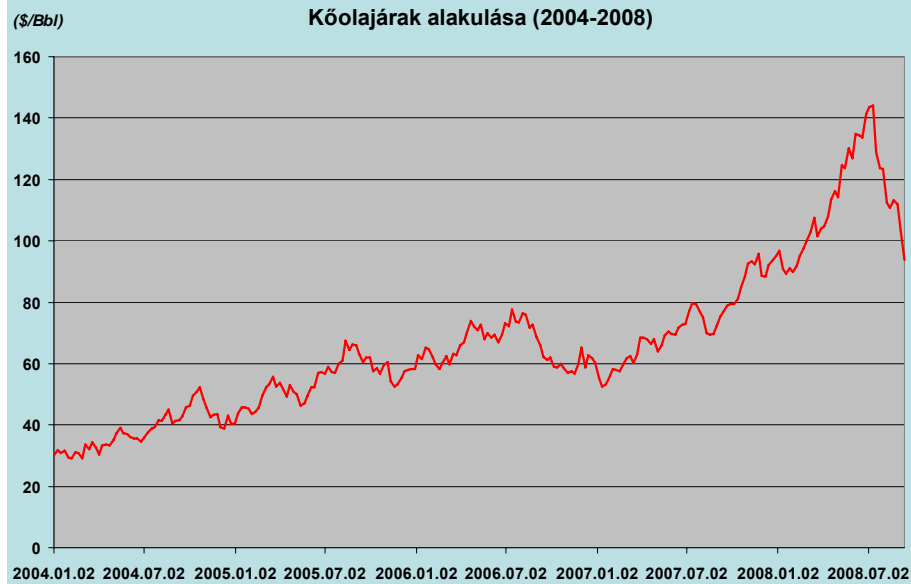

- 2006/32/EK irányelve előírja az EU tagállamok számára, hogy 2007. június 30-ig **nemzeti energiahatékonysági akcióterveket készítsenek** a középtávú energiatakarékosági akciók, intézkedések bemutatásával. Az irányelv azt a nem kötelező célkitűzést tartalmazza, hogy a tagállamok **9 éven keresztül évi 1% energiatakarékoságot** érjenek el, az országnak az EU CO₂ kereskedelem hatálya alá nem tartozó végső energiafelhasználásában, amelynek viszonyítási alapja az irányelvben meghatározott öt éves átlagos korábbi energiafelhasználás.
- Ez Magyarországra 6,94 PJ/év megtakarítási kötelezettséget jelent a 2008-2016 időszakra. Ez évi 200 millió m³ földgáz megtakarításával egyenértékű.

EU ZÖLDÁRAMTERMELÉSI ELVÁRÁSOK 2001/77/EK irányelv

Primer energiahordozók drágulása

A hazai energiapolitikához kapcsolódó fő dokumentumok

- Országgyűlés elfogadta a 2007-2020 időszakra szóló új energiapolitikát (40/2008 (IV. 17.) OGY határozat
- A Kormány elfogadta a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervet (2019/2008 (II.23.) Korm. hat.)
- VET és az alsóbbrendű jogszabályok hatályba léptek, megnyílt a teljes villamos energia piac
- Az új GET az OGY által elfogadva: 2008. évi XL törvény
- A Kormány szept. 4-én elfogadta áll az új megújuló energiahordozó felhasználás növelési stratégiát

AZ ELLÁTÁSBIZTONSÁG NÖVELÉSÉNEK AZ ESZKÖZEI

Hazai források fokozottabb kihasználása-
energiafelhasználás mérséklése (importfüggőség)
ezekkel összefüggésben:

- **energiatakarékosság**
- **megújuló energiahordozók**
- **hulladékok energetikai hasznosítása**
- az atomerőmű helyzetének a rendezése

Új, korszerű erőművek(2020-ig 4-5000 MW)

Új gázforrások, hálózatfejlesztés

Stratégiai készletezés fokozása-földgáz – 2012:1,2Mrd m³

Megfelelő kapacitás tartalékok

Megújuló energiafelhasználási elvárások

Forrás: Európai Bizottság

- (teljes energiafogyasztás százalékában)

■	<u>2005</u>	<u>2020</u>
■ Svédország	39,8	49,0
■ Románia	17,8	24,0
■ Franciaország	10,3	23,0
■ Németország	5,8	18,0
■ Lengyelország	7,2	15,0
■ Nagybritannia	1,3	15,0
■ Szlovákia	6,7	14,0
■ Csehország	6,1	13,0
■ Magyarország	4,3	13,0
■ <u>Málta</u>	<u>0,0</u>	<u>10,0</u>
■ EU ÖSSZESEN	8,5	20,0

Megújuló energiaforrások

A megújuló energiaforrások osztályozása több módon lehetséges:

- fajtánkénti (pl. víz, nap, geotermia, szél, biomassza,),
- létrehozható energiatípus szerinti csoportosítás (pl. hőenergia, villamos energia, stb.)
- hasznosíthatósága (pl. folyamatosan rendelkezésre álló, rendszertelenül, vagy rendszeresen bizonyos napszakhoz kötődő)

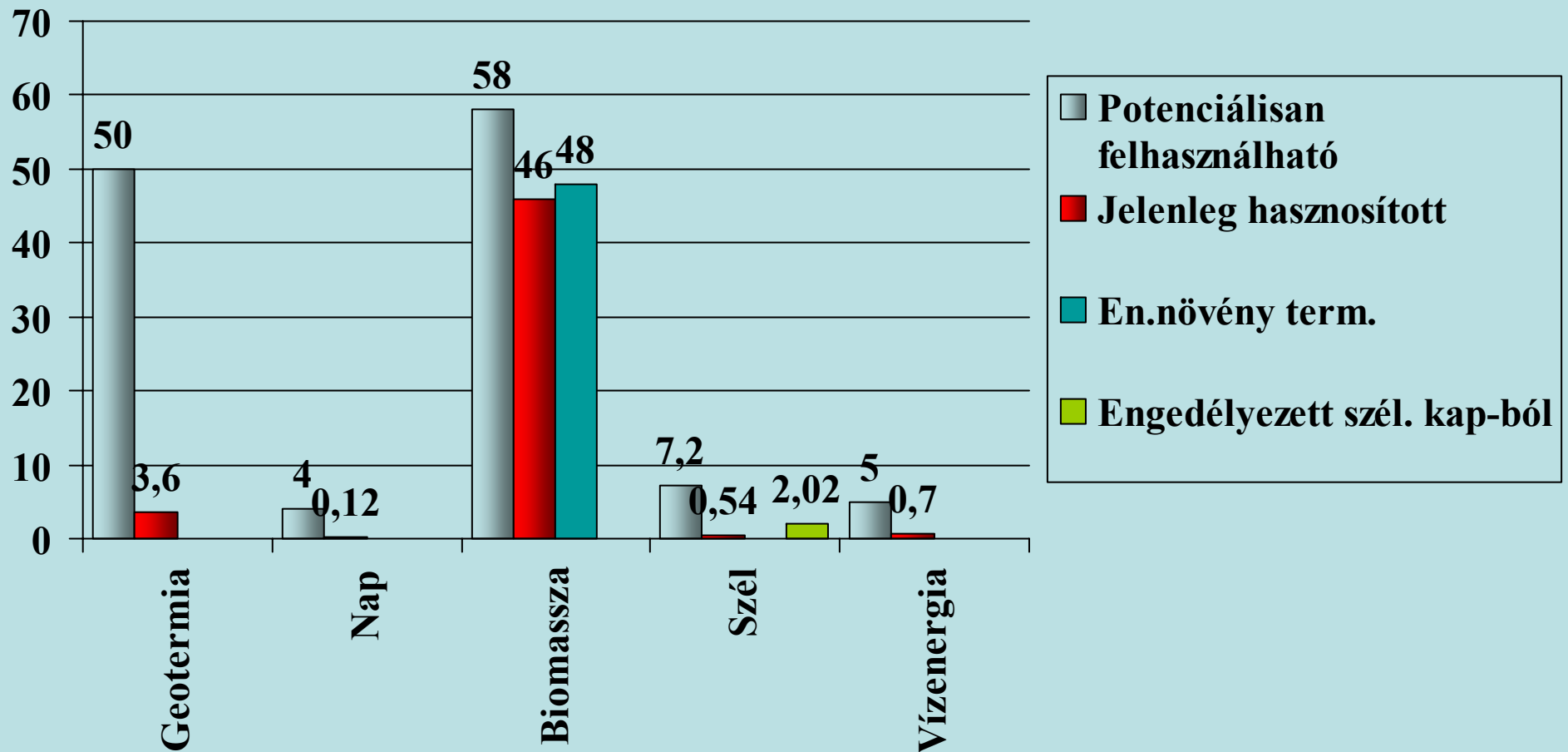
Általában energiagazdálkodási szempontból az a hasznosabb, amelyik *hő- és villamos energia termelésre alkalmas és megoldható a folyamatos rendelkezésre állása és az igények szerint szabályozható.*

A megújuló energiaforrások felhasználásának három *legfontosabb* területe :

- átalakítás villamos energiává,
- átalakítás hőenergiává és
- átalakítás üzemanyaggá.

Megújuló energiaforrások Magyarországon (PJ/év)

2007

ÖSSZES MEGÚJULÓ ENERGIAHORDOZÓ

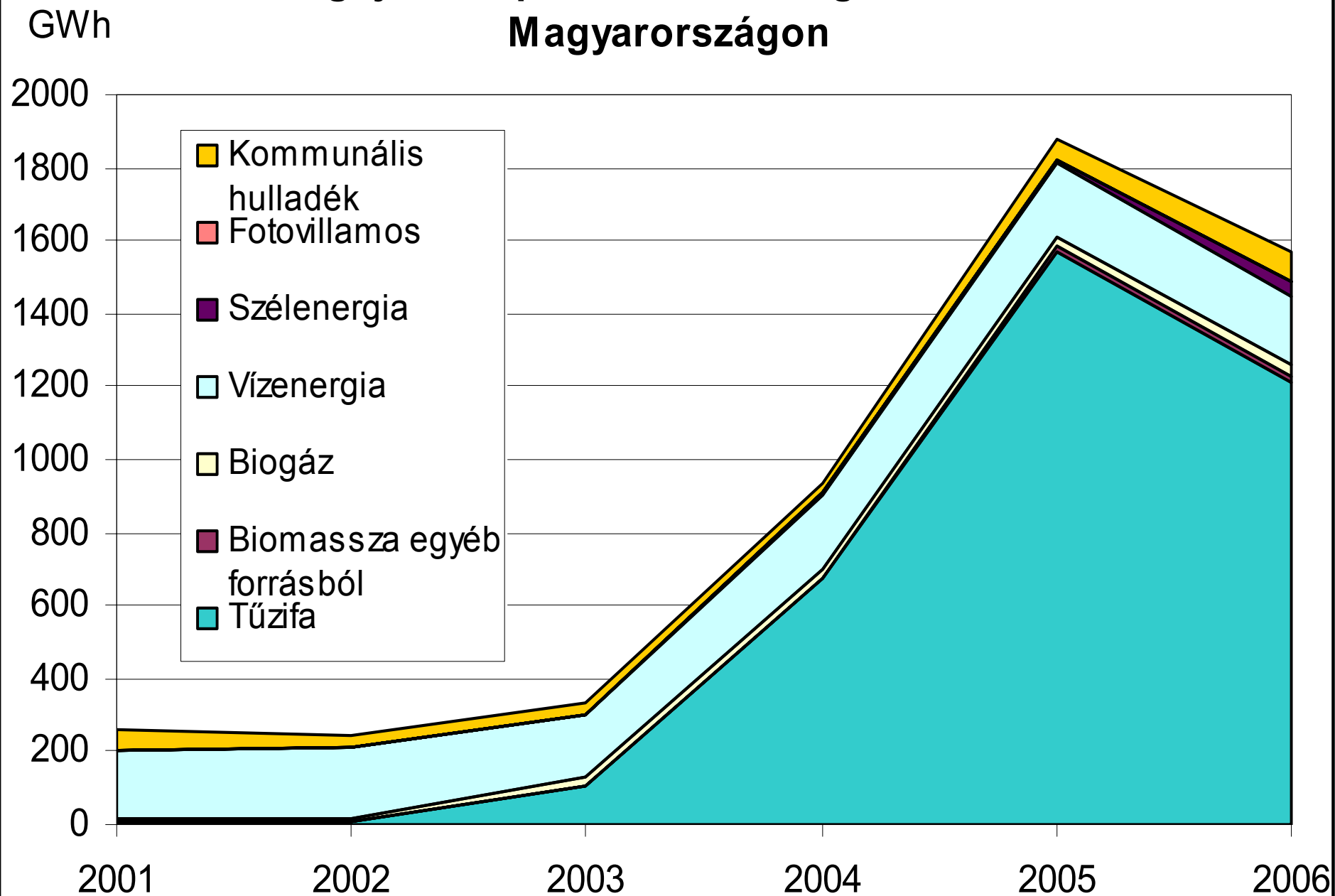
(tartalmazza a villamosenergia-termelésre felhasznált energiahordozókat is)

	2001	2007	
	PJ	PJ	%
Geotermia	3,6	3,6	6,4
Napenergia napkollektor napelem	0,06 0	0,1 0,001	0 0
Tűzifa és hulladék (szilárd biomassza)	30,6	45,18	80,7
Biogáz	0,13	0,60	1
Vízenergia	0,67	0,76	1
Szélenergia	0	0,40	0,7
Bio-üzemanyagok	0	0,84	1,5
ÖSSZESEN	35,1	51,48	91,3
Hulladékégetés	1,3	4,53	8,7
Mindösszesen	36,4	56,0	100

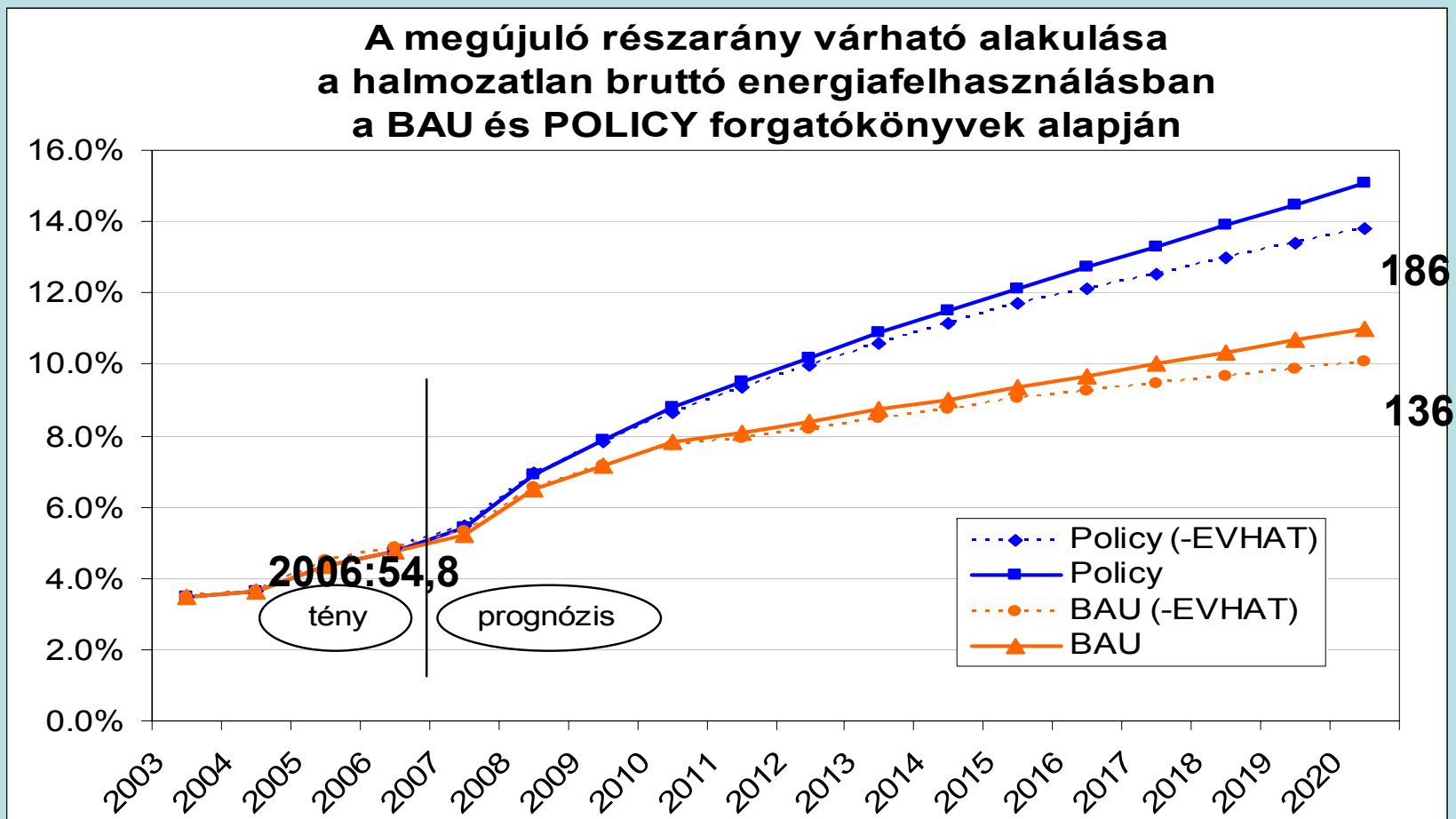
Megújuló energiahordozó-bázisú villamosenergia-termelés

	2001	2007	
	GWh	GWh	%
Geotermia	-	-	-
Napenergia	0,06	0,3	0
Tűzifa (szilárd biomassa)	7	1373	73
Biogáz	7,6	44	2
Vízenergia	186	210	11
Szélenergia	0,9	110	6
Összesen	201,5	1737	94
Hulladékégetés fele	56	141	8
Mindösszesen	257	1878	100

Megújuló alapú villamosenergia termelés Magyarországon

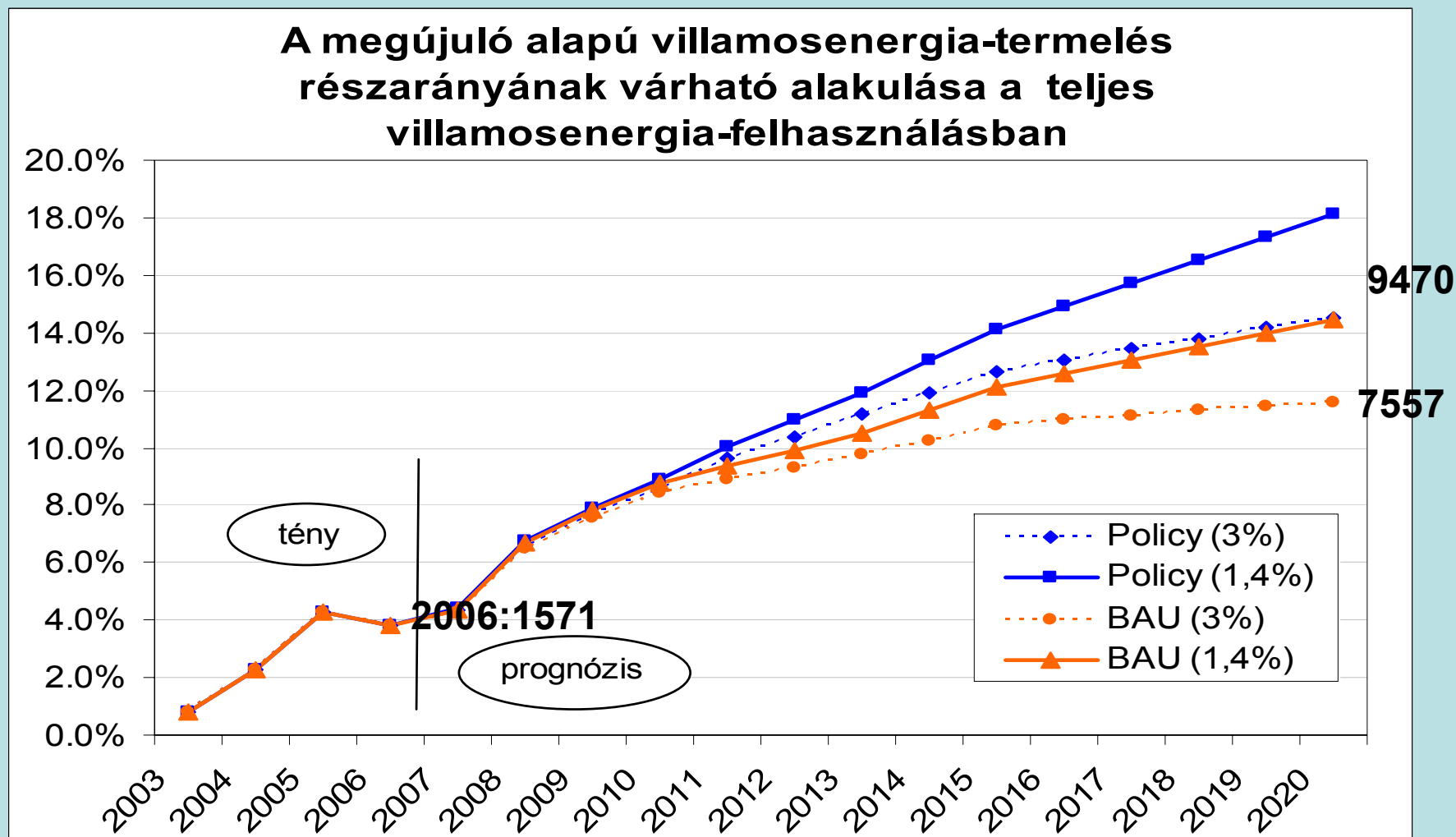

A MEGÚJULÓ ENERGIAHORDOZÓ RÉSZARÁNY VÁRHATÓ ALAKULÁSA 4,7 → 15% körüli prognózis

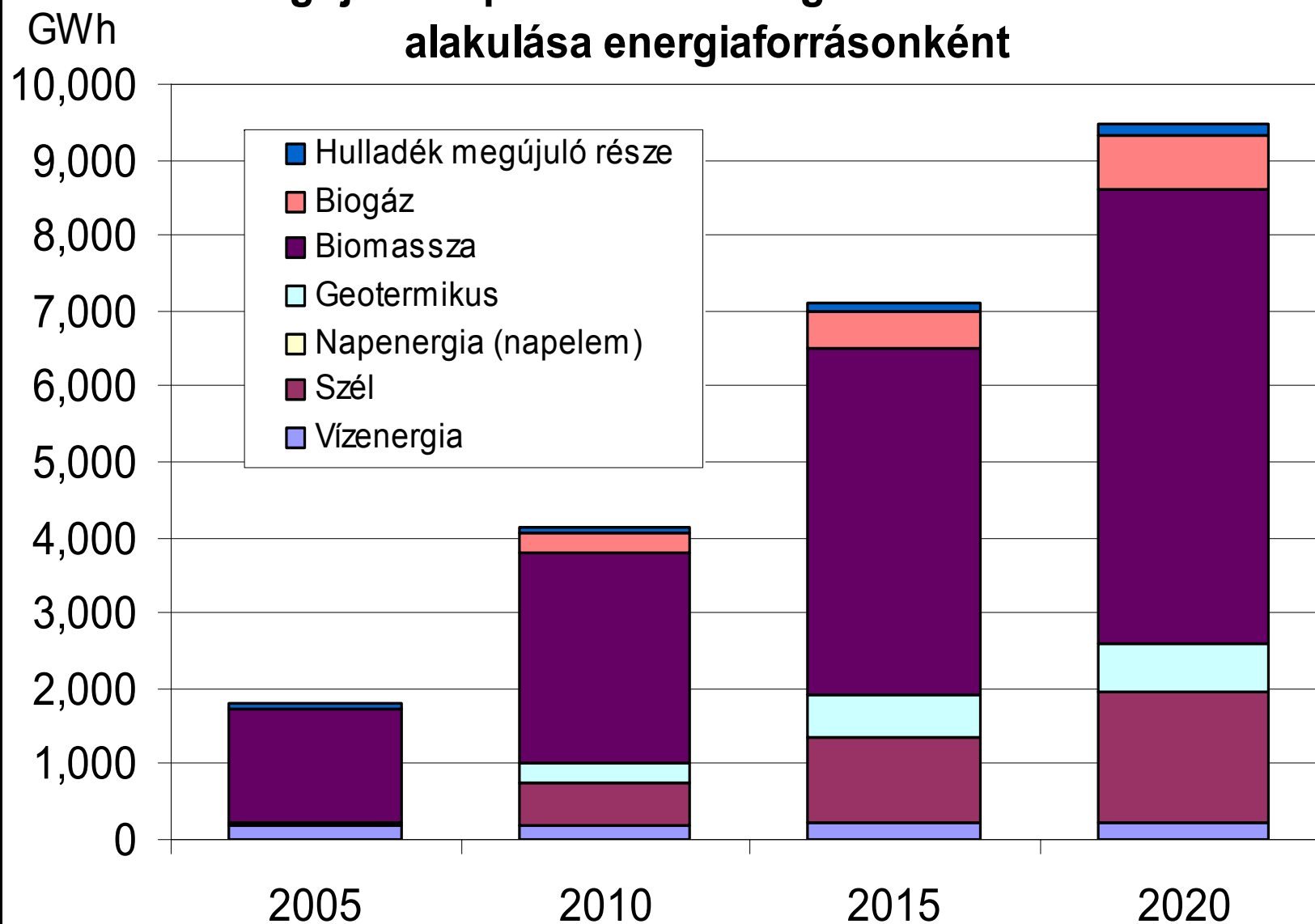

ZÖLDÁRAM RÉSZARÁNY PROGNÓZISOK

3,7→20% körüli prognózis

Megújuló alapú villamosenergia termelés várható alakulása energiaforrásonként

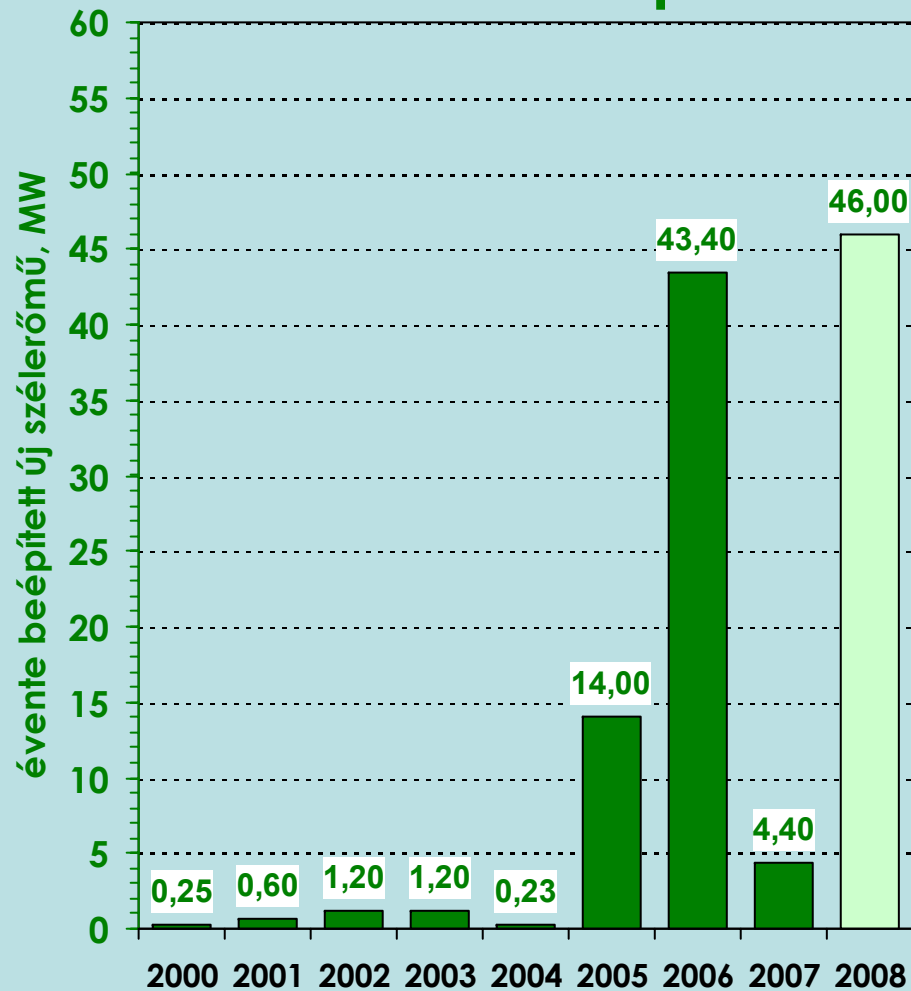

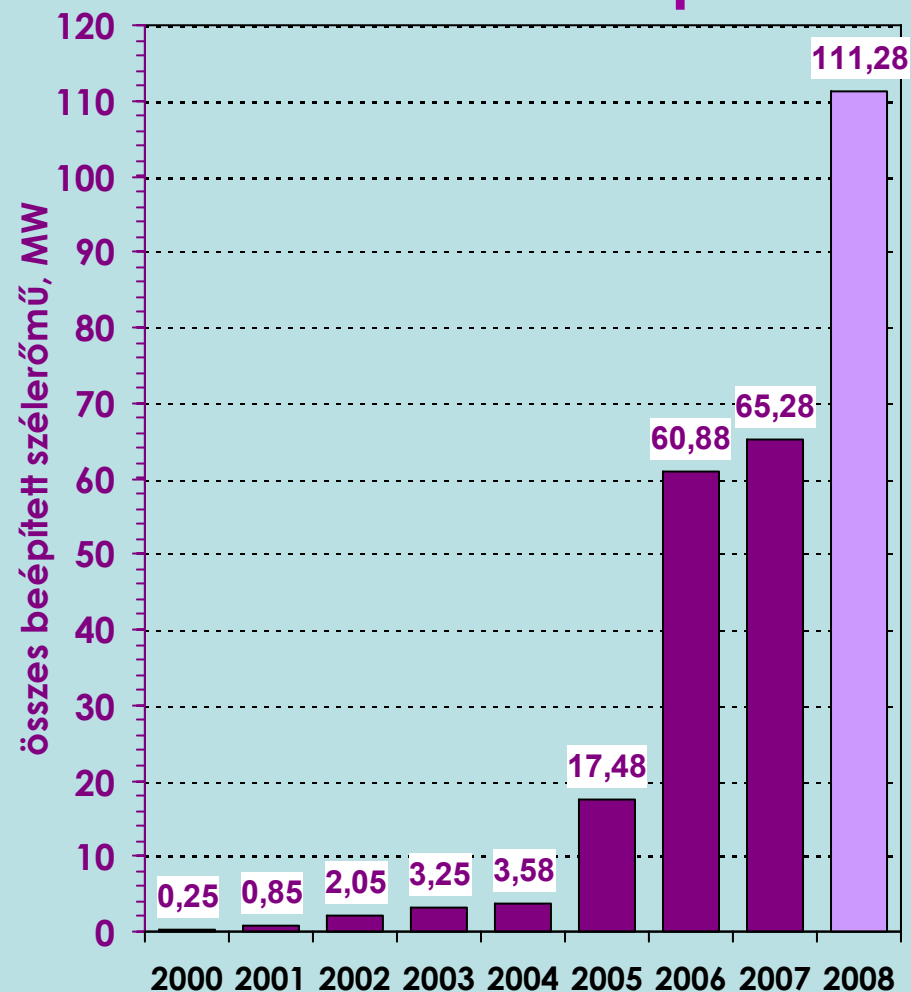
Szélerőműveink fejlődése

Szél

Az évente beépített

Az összes beépített

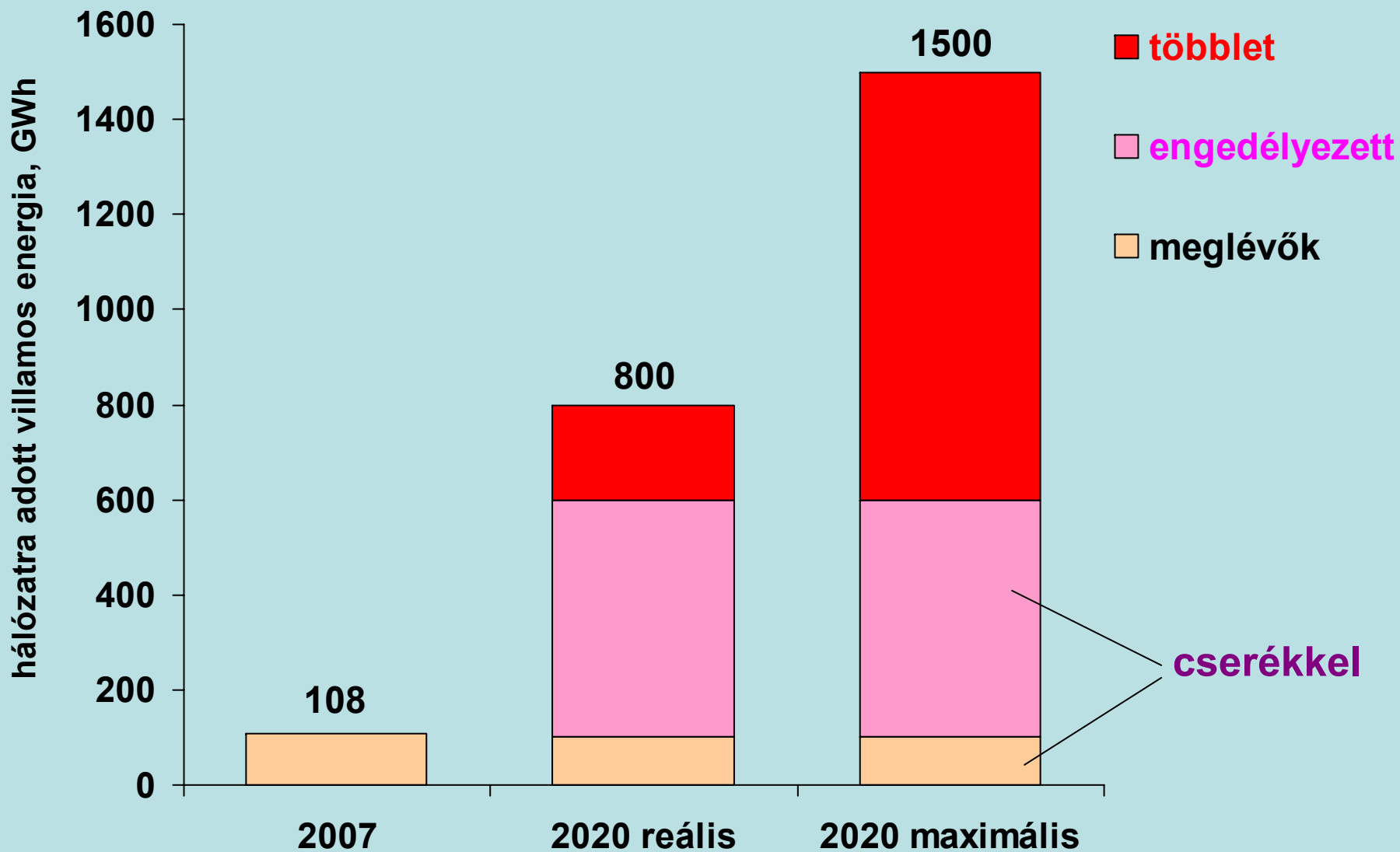

Összes engedélyezett még 2010-ig: 214 MW

Összes 2010-ben: 326 MW

A szélerőmű-fejlesztés útjai

Szél

Magyarországi napenergia hasznosítás

Jelenleg összesen $\sim 70.000 \text{ m}^2$ napkollektor van hazánkban felszerelve. Lehetőség több millió m^2 .

Energiatermelése 35 GWh hő = 126 TJ

Ez $3,5 \text{ M m}^3$ földgázzal egyenértékű

Napelem $\sim 270 \text{ kW}$

termelése $300 \text{ MWh} = 1,08 \text{ TJ}$

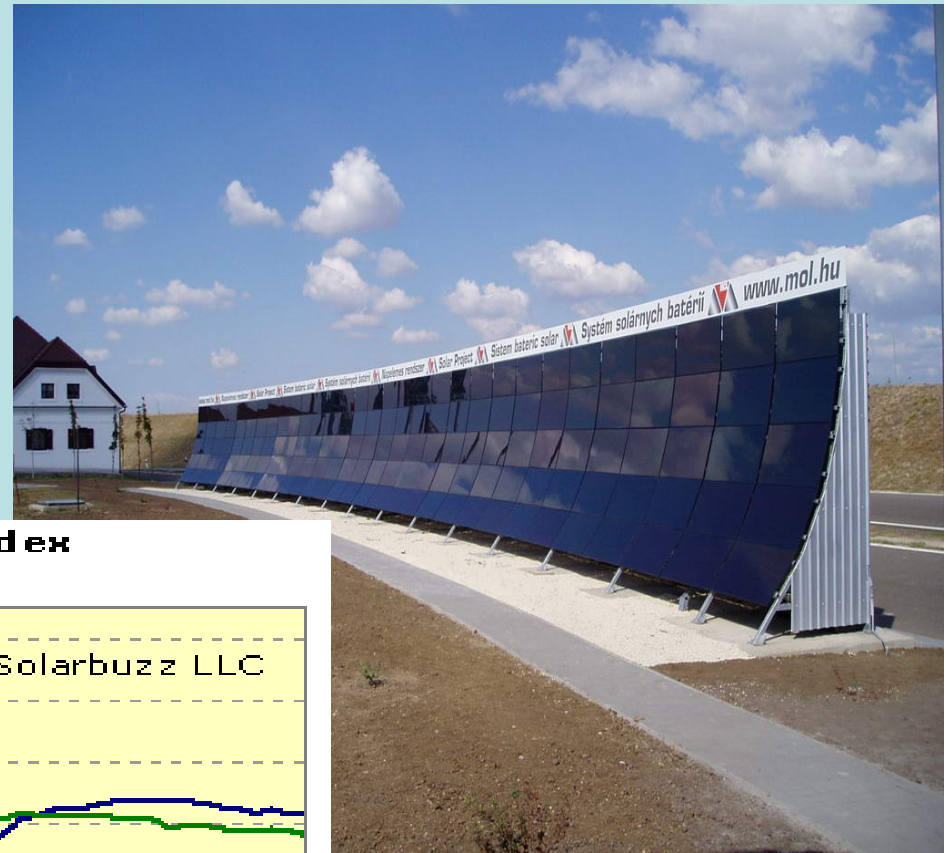
A lakások 80,2 %-a földgázzal ellátott!

A települések 90 %-ában a földgáz bekötésre került!

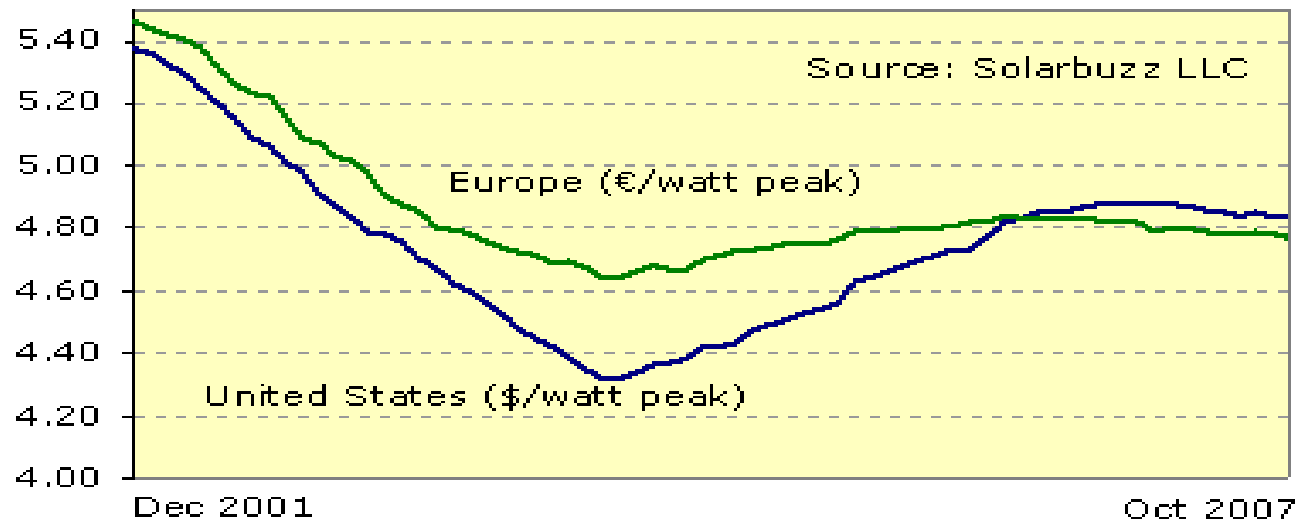
Napenergia hasznosítás

Napelemek árának változása
2001. dec. és 2007. nov. között

125 Watt teljesítmény feletti
rendszerek esetén

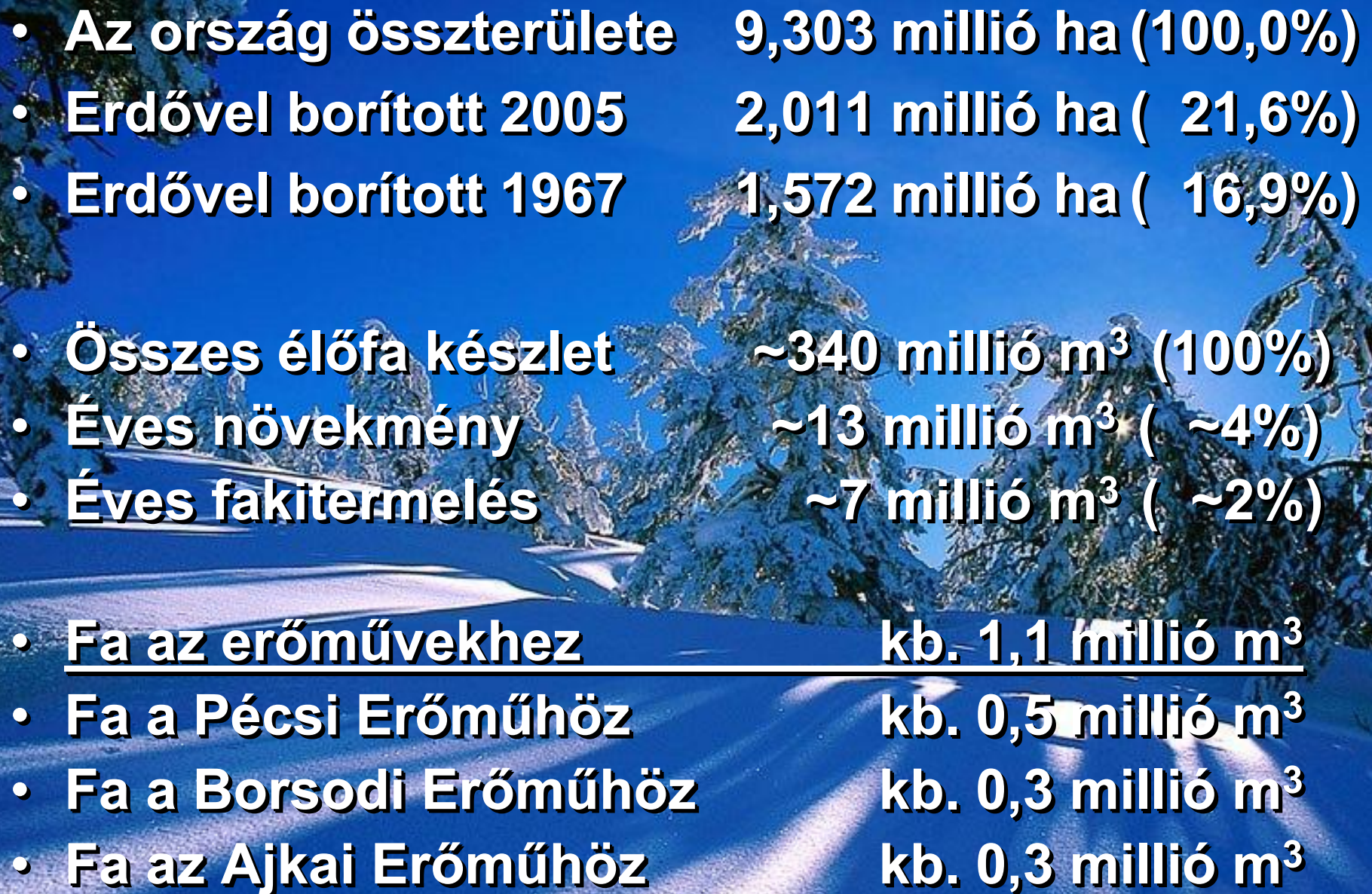

Solar Module Retail Price Index
125 watts and higher

BUDAPEST, XI. KER. ÖNKORMÁNYZAT 20 kW_p

-
- **Az ország összterülete** 9,303 millió ha (100,0%)
  - **Erdővel borított 2005** 2,011 millió ha (21,6%)
  - **Erdővel borított 1967** 1,572 millió ha (16,9%)

  - **Összes élőfa készlet** ~340 millió m³ (100%)
  - **Éves növekmény** ~13 millió m³ (~4%)
  - **Éves fakitermelés** ~7 millió m³ (~2%)

  - **Fa az erőművekhez** kb. 1,1 millió m³
  - **Fa a Pécsi Erőműhöz** kb. 0,5 millió m³
  - **Fa a Borsodi Erőműhöz** kb. 0,3 millió m³
  - **Fa az Ajkai Erőműhöz** kb. 0,3 millió m³

A biomassza-erőműveink

Bio

Magyarországi biomassza-tüzelésű erőművek

2007.

		Teljesítőképesség, MW			Villamos energia, GWh			Hő, TJ		Kihasználás h/a	Felhasznált energia, TJ			Hatásfok %
		bruttó	nettó	gép	termelt	kiadott	kapcsolt	kiadott	eladott		mért	mind	arány	
1	Pannongreen, Pécs	49,90	48,00	1	382,38	335,00	20,20	312	312	7663	4663	4673	99,8%	32,54
2	Bakony Bioenergia	30,00	27,00	1	217,70	194,39	0,00	0	0	7257	2854	3013	94,7%	24,52
3	Bunge-Martfű	3,60	3,50	2	8,01	0,00	8,01	768	768	2225	958	960	99,8%	83,18
4	Szentendre	1,36	1,16	1	4,03	4,03	4,03	70	70	2963	261	265	98,5%	32,38
5	Ajkai Erőmű	19,53	11,89	1	33,29	20,26	17,70	541	541	1704	1136	5903	19,2%	54,04
6	Borsodi Erőmű	69,67	57,22	5	177,58	145,85	5,59	770	770	2549	3767	7408	50,9%	34,38
7	Tiszapalkonyai Er.	3,51	3,05	2	5,68	4,93	0,29	8	8	1619	94	5370	1,8%	27,33
8	Oroszlányi Erőmű	24,27	21,16	1	149,03	129,98	25,68	36	36	6141	1796	17763	10,1%	28,06
9	Mátrai Erőmű	62,06	54,92	2	406,55	359,76	1,28	15	11	6551	4034	61228	6,6%	32,38
Összes szilárd bio		263,90	227,90	16	1384,25	1194,20	82,8	2520	2516	5245	19563	106583	18,4%	34,83

Magyarországi biogáz-tüzelésű erőművek

2007.

		Teljesítőképesség, MW			Villamos energia, GWh			Hő, TJ		Kihasználás h/a	Felhasznált energia, TJ			Hatásfok %
		bruttó	nettó	gép	termelt	kiadott	kapcsolt	kiadott	eladott		számított	mért	összes	
1	Debreceni Vízmű	1,16	1,05	3	3,68	3,68	3,68	13,2	0,0	3172	0,0	33,6	33,6	50,4%
2	FCSM Szennyvíz	1,33	1,30	2	10,16	0,00	10,16	50,0	0,0	7639	0,0	103,0	103,0	84,1%
3	Veszprémi Szennyv.	0,17	0,16	1	1,31	0,00	1,31	0,9	0,8	7706	0,0	16,1	16,1	34,9%
4	Nyíregyháza Orsós	0,51	0,49	1	4,03	3,89	0,00	0,0	0,0	7902	0,0	41,0	41,0	35,4%
5	BÁTORTRADE	2,60	2,50	4	13,70	12,19	12,19	31,0	10,0	5269	0,0	143,3	143,3	56,1%
6	Kecskeméti szennyvíz	0,50	0,50	1	1,71	1,69	1,69	7,4	0,0	3420	0,0	19,0	19,0	71,3%
7	Hódmezővásárhely	0,32	0,30	2	0,87	0,87	0,87			2719	0,0	9,0	9,0	34,8%
8	Cívis Biogáz- Debr.	0,51	0,48	1	3,44	3,33	3,33			6745	0,0	36,0	36,0	34,4%
Biogázzal összesen		7,10	6,78	15	38,90	25,65	33,23	102,5	10,8	5479	0,0	401,0	401,0	60,5%

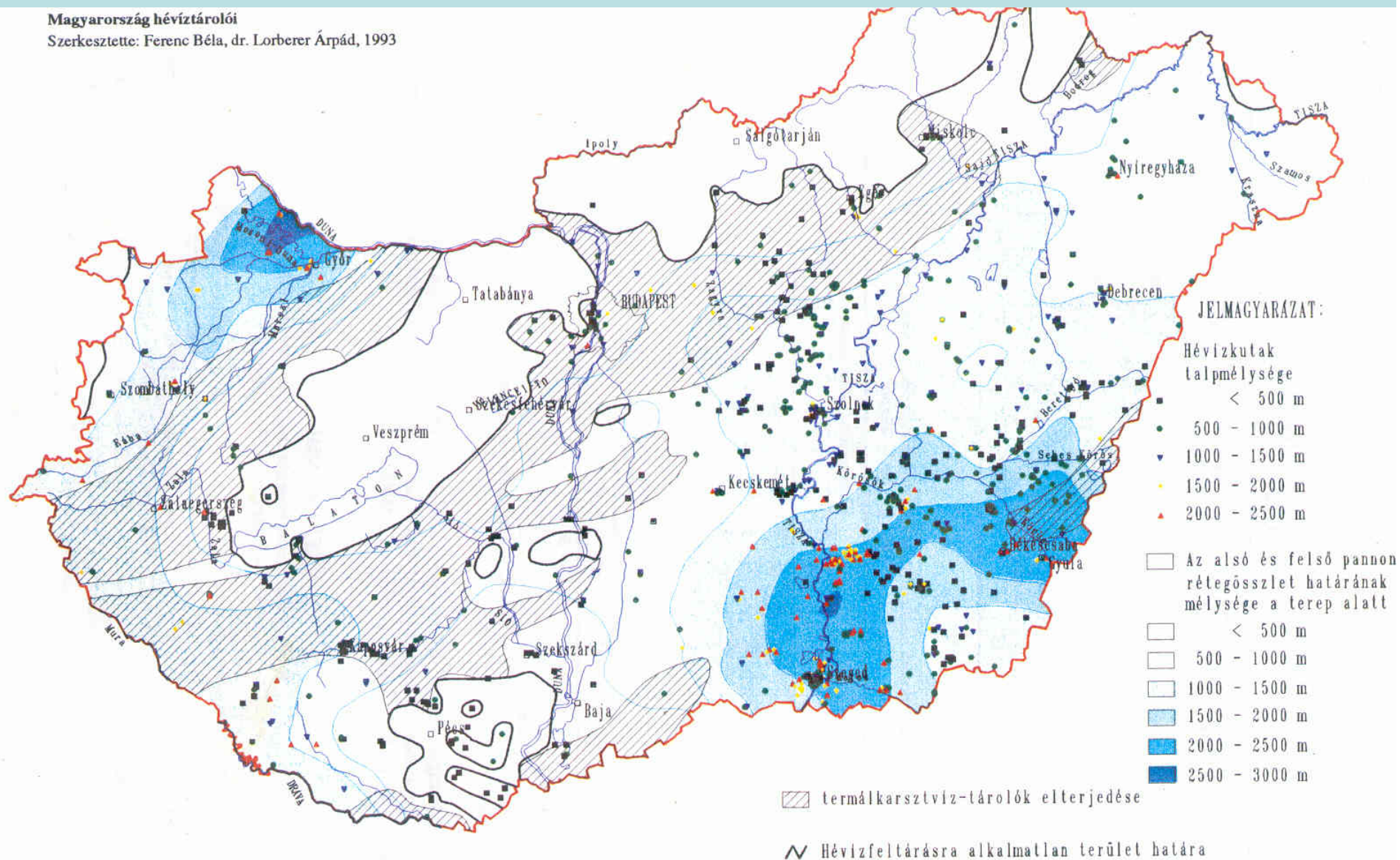
A 2008. március 31.-ig beérkezett HMJ-k (Havi Műszaki Jelentések) alapján

Magyarország hévíztárolói

/VITUKI/

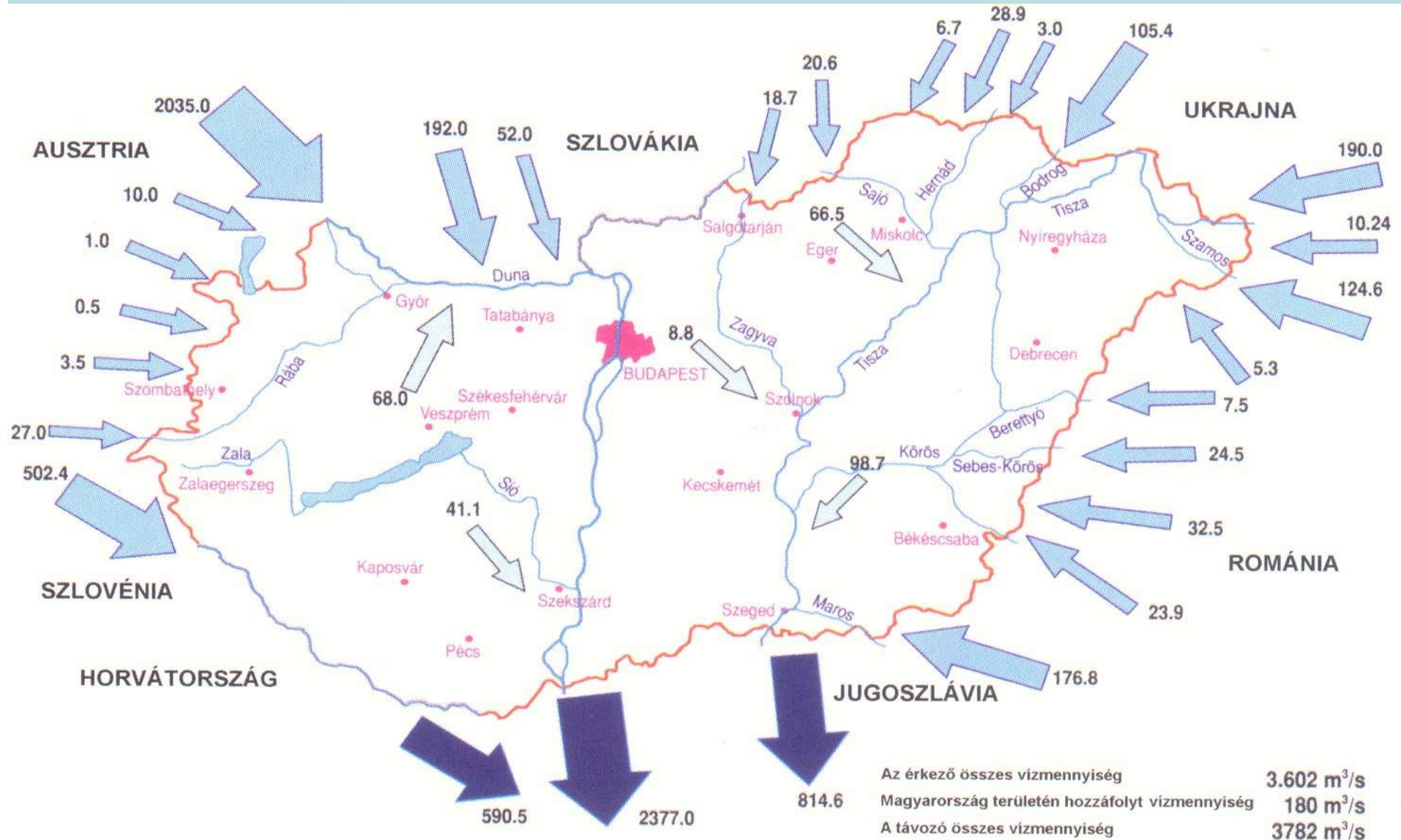
Magyarország hévíztárolói

Szerkesztette: Ferenc Béla, dr. Lorberer Árpád, 1993

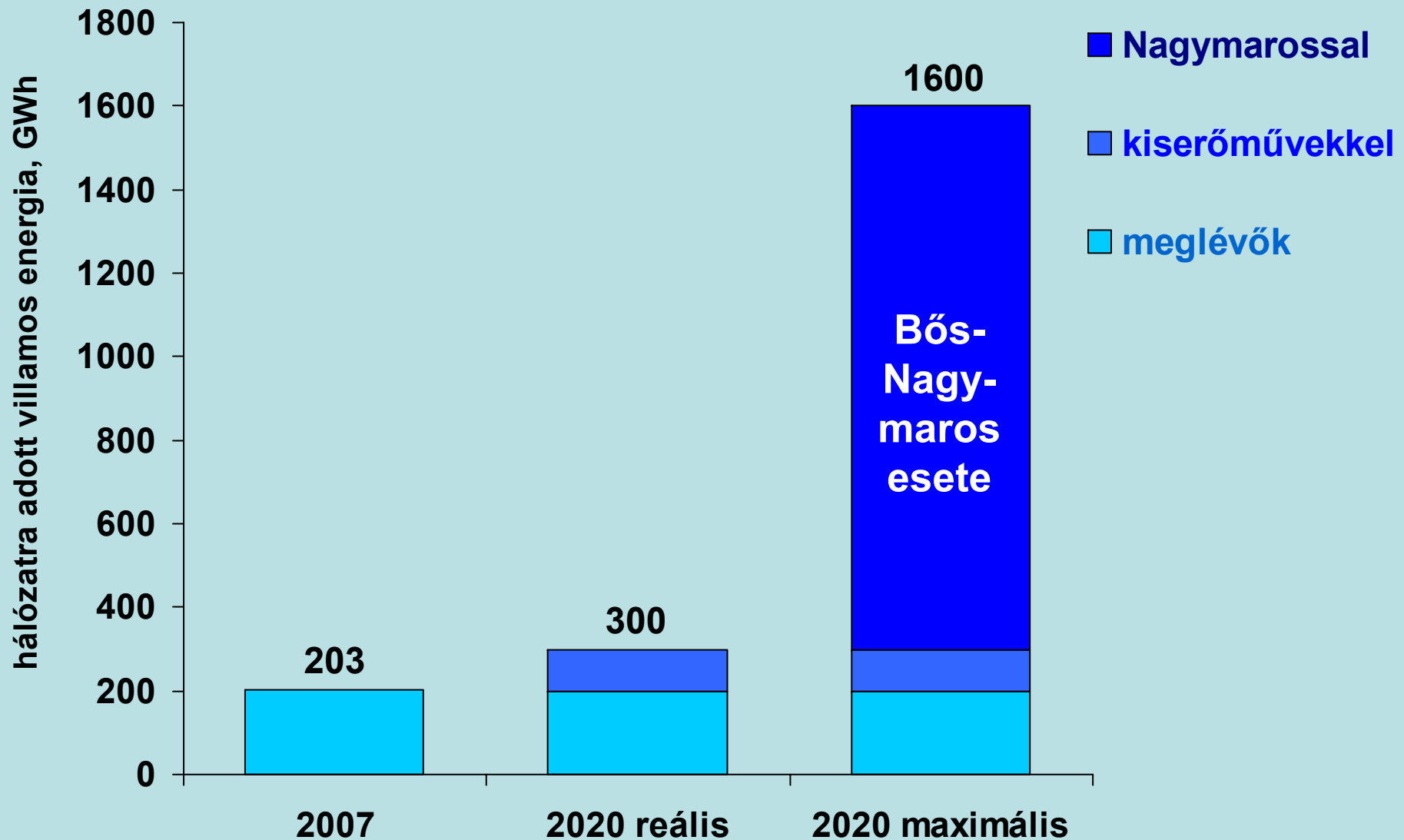

A hazai vízgazdálkodást az ábra jellemzi, Magyarországon „átrohannak a vizek” nincs energetikai hasznosítás

Vízerőműveink jövőjéről

Víz

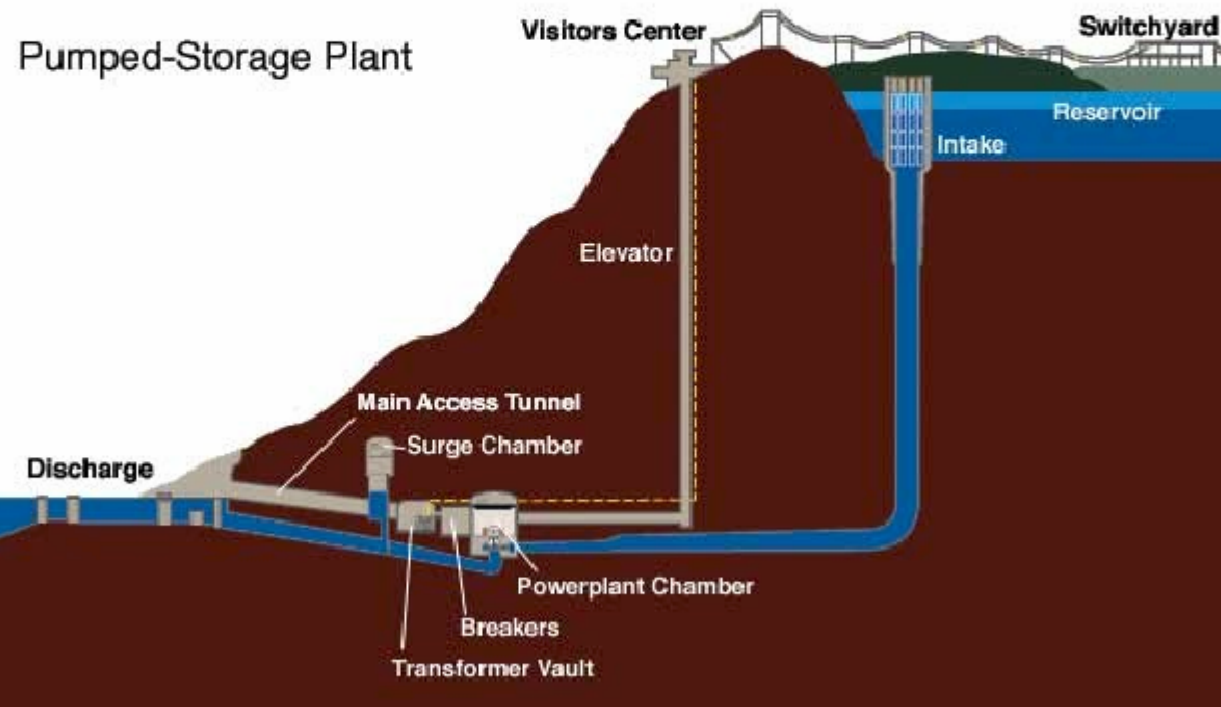

Vízgazdálkodással az ivóvíz készletek növelése érdekében

- cél legyen a bejövő vizek országon belül tartása,
  - energia- és víz gazdálkodás céljából vízerőművek és tározós építése,
  - árvizek esetére is alkalmas tározó tavak létesítése[^],
  - aszály esetén a tározó tavakból az öntözés biztosítása,
  - Duna-Tisza csatorna megépítése, a Homokhátság elsivatagosodásának megakadályozása.
- [^]A tavakból az elszivárgás az üledékes kőzeteken keresztül a stratégiai ivóvíz készleteket növeli.

Raccoon Mountain

Mitchell Samuelian - RSOE

Szivattyús tározós erőmű metszete

Energiatakarékossági programok

- EHA 1991-től (jelenleg is működik)
- EHP programok (1997-1999)
- SZTEN (2000-2005)
- NEP
- PANELPROGRAM
- KIOP (2004-2006)
- KEOP

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET

Bohoczky Ferenc
ny. vezető főtanácsos
bohoczky.ferenc@khem.gov.hu